

SPRÁVA O VÝSLEDKU KONTROLY 2021

Hospodárenie s verejnými prostriedkami
a nakladanie s majetkom v Múzeu SNP

Najvyšší kontrolný úrad SR
Karol Mitrík, predseda

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK.....	3
ZOZNAM TABULIEK.....	3
VÝZNAMNÉ ZISTENIA A ODPORÚČANIA	4
KONTROLNÁ AKCIA	5
1 ÚČEL KONTROLNEJ AKCIE	5
2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE	5
3 VÝSLEDKY KONTROLNEJ AKCIE	5
3.1 HOSPODÁRENIE S VEREJNÝMI PROSTRIEDKAMI.....	5
3.2 SPRÁVA MAJETKU ŠTÁTU	6
3.3 FINANČNÉ ZÁVÄZKY MÚZEA SNP	7
3.4 VNÚTORNÝ KONTROLNÝ SYSTÉM	7
4 REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU	7
5 KONTAKT	7

ZOZNAM SKRATIEK

SKRATKA	VÝZNAM
EÚ	Európska únia
MK SR alebo aj zriaďovateľ	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
Múzeum SNP	Múzeum Slovenského národného povstania, Kapitulská 23, 975 59 Banská Bystrica
NKP	Národná kultúrna pamiatka
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
SLA 01	Zmluva o poskytovaní servisných služieb (Service Level Agreement) SLA 01 z 11.03.2014
SLA 02	Zmluva o poskytovaní servisných služieb (Service Level Agreement) SLA 01 zo 16.09.2016
SNP	Slovenské národné povstanie
zákon o finančnej kontrole	Zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon o múzeách a galériách	Zákon č. 206/2009 Z. z. o múzeách a galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.
zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy	Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
Zákon o správe majetku štátu	Zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov
zákon o účtovníctve	Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
zákon o verejnom obstarávaní	Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
Zariadenie Cruse	Zariadenia Cruse CS360 ST-MS 1100-HDT a Cruse CS155 ST-VR 1100 HDM)
Zariadenie Witikon	Zariadenie MDS Witikon 400 C4 R40

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka č. 1 – Prehľad cien na zabezpečenie pódia na oslavy SNP	5
Tabuľka č. 2 – Model vykazovania servisnej činnosti podľa SLA 02.....	6

VÝZNAMNÉ ZISTENIA A ODPORÚČANIA

Múzeum SNP v Banskej Bystrici, príspevková organizácia, bolo v kontrolovanom období v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry SR. Jeho poslaním bolo zhromažďovať, vedeckými metódami zhodnocovať, ochraňovať, odborné spracúvať, využívať a sprístupňovať zbierkové predmety a dokumentárne a archívne materiály viažuce sa k dejinám slovenskej spoločnosti v rokoch 1938 – 1945 s dôrazom na dokumentáciu protifašistického a národnoslobodzovacieho boja a SNP, dokumentovať povojnové súdne procesy, rehabilitácie povstalcov a súčasné prejavy neofašizmu, rasovej neznášanlivosti a intolerancie.

NKÚ SR preverilo v Múzeu SNP hospodárenie s verejnými prostriedkami a s majetkom štátu, jeho záväzky a vnútorný kontrolný systém. Hodnotiace kritériá predstavovali všeobecne záväzné právne predpisy, a to najmä zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy, zákon o správe majetku štátu, zákon o verejnom obstarávaní a ďalšie zákony vzťahujúce sa k činnosti Múzea SNP. Kontrolovaným obdobím boli roky 2018 – 2020 a súvisiace obdobie.

Kontrolou boli zistené viaceré porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov, z ktorých ako významné bolo vyhodnotených najmä **nedodržanie hospodárnosti výdavkov vynaložených na zabezpečenie hlavného pódia v rámci osláv 75. výročia SNP a úhrady výdavkov za poskytované servisné služby v digitalizačnom centre**. Hodnota preukázateľne nevhodných vynaložených finančných prostriedkov **presiahla 1 mil. eur**. Tieto prípady boli zároveň vyhodnotené ako porušenie finančnej disciplíny podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a budú odstúpené Úradu vládného auditu na ďalšie konanie.

Verejné obstarávanie servisných služieb v digitalizačnom centre realizoval pre Múzeum SNP zriaďovateľ. Múzeum SNP predloženú servisnú zmluvu SLA 02 podpísalo a bolo zodpovedné za plnenie záväzkov z nej vyplývajúcich. Zriaďovateľ tiež zasahoval do výberu dodávateľa v prípade zabezpečenia hlavného pódia na oslavy SNP, čím sa viac ako trojnásobne prekročila predpokladaná hodnota zákazky pôvodne stanovená Múzeom SNP pre tento účel.

NKÚ SR tiež poukazuje **na príliš vysoké výdavky Múzea SNP do finančne náročných projektov, ktorých realizácia je vzhľadom na neisté financovanie a obmedzené finančné možnosti Múzea SNP v blízkej budúcnosti skôr nereálna**. Len v roku 2021 vyhodnotila škodová komisia Múzea SNP zmarené investície v hodnote vyššej ako 280 tis. eur. Súčasťou týchto zmarených investícií boli aj prípravné práce na projekte vytvorenia kultúrneho a kreatívneho centra v Banskej Bystrici v sume 276 450 eur, ktoré boli uskutočnené so súhlasom zriaďovateľa ešte pred schválením žiadosti Múzea SNP o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z prostriedkov fondov EÚ. Zriaďovateľ v tom istom roku najprv investície do prípravných prác schválil a potom zastavil celý projekt tým, že neschválil žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku. Takéto vynakladanie verejných finančných prostriedkov **nemožno zo strany Ministerstva kultúry SR považovať za dobrú prax pri riadení projektov**.

Od roku 2006 bolo Múzeum SNP, ako žalovaná strana, účastníkom súdneho sporu vo veci úhrady faktúry za vykonané práce vrátane príslušenstva a náhrady trov konania žalobcu. Súdny spor bol ukončený až v roku 2020 uznesením Najvyššieho súdu. V súvislosti s podaním sťažnosti žalobcu na Ústavný súd SR proti rozhodnutiu Krajského súdu v Banskej Bystrici a uzneseniu Najvyššieho súdu SR **upozorňuje NKÚ SR na riziko, že v prípade oprávnenosti sťažnosti môže dôjsť k obnoveniu súdneho sporu a k vzniku ďalších záväzkov vyplývajúcich z neuznaných sankcií. Pre Múzeum SNP, resp. jeho budúceho zriaďovateľa, to môže predstavovať významnú finančnú čiastku**.

Kontrola tiež preukázala, že vnútorný kontrolný systém Múzea SNP nefungoval dostatočne a aj napriek dobre nastaveným interným normám zlyhával pri ich dodržiavaní.

Vzhľadom na zistené nedostatky v organizácii, ktorá bola v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry SR, NKÚ SR navrhuje Výboru Národnej rady SR pre kultúru a médiá, aby zaviazal Ministerstvo kultúry SR **predložiť komplexnú správu** o vykonaných auditoch neukončených investičných akcií, auditoch zmluvných vzťahov týkajúcich sa zabezpečenia servisu digitalizačných technológií a zabezpečení lepšej koordinácie finančne náročných projektov v organizáciách v zriaďovateľskej pôsobnosti.

KONTROLNÁ AKCIA

1 ÚČEL KONTROLNEJ AKCIE

Kontrola bola vykonaná v Múzeu SNP na základe plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2021. Jej účelom bolo preveriť hospodárenie s verejnými prostriedkami a s majetkom štátu. Predmetom kontroly bolo hospodárenie s verejnými prostriedkami, správa majetku štátu, finančné záväzky Múzea SNP a vnútorný kontrolný systém.

2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE

2.1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA

Kontrola bola vykonaná v čase od 14.07.2021 do 05.11.2021, za kontrolované obdobie 2018 až 2020. Pre potreby objektívneho posúdenia bola preverená dokumentácia aj v súvisiacom období. Pri výkone kontroly boli použité kontrolórske postupy a techniky vychádzajúce z medzinárodných kontrolórskych štandardov ISSAI pre kontrolu súladu. Hodnotiacimi kritériami boli všeobecne záväzné právne predpisy upravujúce nakladanie s verejnými prostriedkami a s majetkom štátu, a to najmä zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy, zákon o správe majetku štátu, zákon o verejnom obstarávaní, a ďalšie zákony vzťahujúce sa k činnosti Múzea SNP.

2.2 VÝKON KONTROLY

Vo fáze plánovania kontrolnej akcie boli v súvislosti s činnosťou Múzea SNP identifikované riziká, ktoré sa kontrolou prevažne potvrdili. Za významné možno považovať najmä potvrdenie rizika neehospodárneho a neefektívneho nakladania s verejnými prostriedkami ako aj nedostatočnú účinnosť vnútorného kontrolného systému. Okrem toho boli zistené aj ďalšie nedostatky v oblasti rozpočtového procesu, účtovníctva, verejného obstarávania, a pri správe majetku štátu.

3 VÝSLEDKY KONTROLNEJ AKCIE

3.1 HOSPODÁRENIE S VEREJNÝMI PROSTRIEDKAMI

Múzeum SNP v kontrolovanom období hospodáril podľa svojho rozpočtu príjmov a výdavkov. V roku 2020 boli skutočné príjmy Múzea SNP v sume 4 949 437 eur a výdavky v sume 4 172 083 eur.

Zriaďovateľ každoročne uzatváral s Múzeom SNP kontrakt na poskytovanie verejných služieb, ktoré boli rozpísané na výkon základných odborných činností, vedecko-výskumnú činnosť, na odborné knižničné a archívne činnosti a zabezpečenie financovania udržateľnosti projektu Digitálne múzeum.

Preverením nakladania s verejnými prostriedkami v Múzeu SNP **bolo za roky 2016 až 2020 zistené nedodržanie hospodárnosti pri používaní verejných prostriedkov spolu v sume 1 350 810 eur**, čím zároveň Múzeum SNP porušilo finančnú disciplínu podľa § 31 ods. 1 písm. j) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, podľa ktorého porušením finančnej disciplíny je neehospodárne vynakladanie verejných prostriedkov. Uvedené sa týkalo zabezpečenia pódia na oslavy 75. výročia SNP v roku 2019 a uhradenia výkonov za servisné služby vykonávané v digitalizačnom centre Múzea SNP v období rokov 2016 až 2020.

Na oslavy 75. výročia SNP zabezpečovalo Múzeum SNP obstaranie hlavného pódia, vrátane osvetlenia, ozvučenia a projekcie. Dohodnutá cena bola 309 786 eur, pričom oslavy trvali tri dni. Cena v roku 2019 niekoľkonásobne prevyšovala ceny v iných rokoch. Prehľad cien na zabezpečenie pódia na oslavy SNP v rokoch 2014 až 2021 je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Tabuľka č. 1 – Prehľad cien na zabezpečenie pódia na oslavy SNP

(v eurách)

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Suma	23 760	17 760	23 820	20 835	22 000	309 786	17 860	17 990
Výročie	70.	71.	72.	73.	74.	75.	76.	77.

Zdroj: účtovná dokumentácia Múzea SNP

V etape prípravy osláv Múzeum SNP na obstarávanie zákazky stanovilo predpokladanú hodnotu zákazky v sume 69 850 eur. **Následne do procesu verejného obstarávania vstúpilo MK SR**, ktoré požiadalo Múzeum SNP osloviť v rámci verejného obstarávania tri konkrétne spoločnosti. **Ich ponuky boli takmer identické a 3,7-násobne prekročili pôvodnú predpokladanú hodnotu zákazky. Nehospodárne vynakladanie verejných prostriedkov pri obstarávaní pódia bolo vyčíslené vo fakturovanej sume 309 786 eur.**

V období 2010 až 2015 Múzeum SNP realizovalo národný projekt „Digitálne múzeum“, ktorý bol spolufinancovaný z prostriedkov EÚ. V rámci projektu získalo aj digitalizačné linky - 2 ks zariadenia Witikon a zariadenia Cruse spolu v sume 2 979 641 eur. Servis digitalizačných liniek v období marec 2014 až júl 2015 bol zabezpečený servisnou zmluvou SLA 01. Skutočne vynaložené výdavky podľa tejto zmluvy boli v sume 1 070 538 eur.

V kontrolovanom období bola v platnosti servisná zmluva SLA 02, ktorú uzatvorilo Múzeum SNP s dodávateľom na obdobie september 2016 až november 2020. Zmluva bola na návrh Múzea SNP predčasne ukončená dohodou k 30.06.2020. Verejné obstaranie realizoval pre Múzeum SNP zriaďovateľ, pričom pre nadlimitnú zákazku použil priame rokovacie konanie bez zverejnenia. Verejné obstarávanie vyhral rovnaký dodávateľ, ktorý dodal digitalizačné linky a vykonával servis už predtým. Zodpovednosť za verejné obstarávanie a nastavenie zmluvných podmienok vrátane cenovej kalkulácie bola na zriaďovateľovi, **ale zmluvu s dodávateľom služieb podpísalo Múzeum SNP**. Podpísaním zmluvy sa stalo zodpovedné za plnenie záväzkov z nej vyplývajúcich vrátane prevzatia servisných služieb a úhrady vystavených faktúr. Výdavky za servisné služby vyplývajúce zo SLA 02 boli uhradené v celkovej sume 4 121 530 eur z finančných prostriedkov štátneho rozpočtu. Skutočne vynaložené **výdavky za servis digitalizačných liniek** vyplývajúce z oboch servisných zmlúv SLA 01 a SLA 02 tak **dosiahli sumu 5 192 068 eur**, čo bol takmer dvojnásobok obstarávacej ceny digitalizačných liniek.

Ročná cena servisných prehliadok podľa SLA 02 predstavovala sumu 924 909 eur, pričom servisné prehliadky podľa jednotlivých typov skenerov boli nastavené nasledovne:

Tabuľka č. 2 – Model vykazovania servisnej činnosti podľa SLA 02

Typ skenera/mesiac	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Máj	Jún	Júl	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Witikon	M	M	M,K	M	M	M,K,P	M	M	M,K	M	M	M,K,P
Cruse	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M,R

Zdroj: SLA č. 02, Legenda: M = mesačný servis, K = kvartálny servis, P = polročný servis, R = ročný servis

Podľa zmluvy sa úkony pri jednotlivých servisných prehliadkach prekrývali, kvartálny servis obsahoval aj mesačné úkony a polročný servis aj mesačné aj kvartálne. Vykonaním mesačného aj kvartálneho servisu naraz by sa museli niektoré úkony vykonávať dvakrát a v polroku až trikrát.

V období od ukončenia SLA 01 až do uzavretia SLA 02, t. j. za obdobie prevyšujúce jeden rok, Múzeum SNP nemalo zmluvne zabezpečený servis digitalizačných liniek. V SLA 02 bola dohodnutá aj úvodná prehliadka v sume 561 165 eur. Úkony v rámci úvodnej prehliadky takmer presne zodpovedali úkonom zahrnutým v polročnom servise pri zariadeniach Witikon a úkonom zahrnutým v ročnom servise pri zariadeniach Cruse, len boli vyššie ocenené.

Nehospodárne vynakladanie verejných prostriedkov pri servise digitalizačných liniek bolo vyčíslené rozdielom ocenenia rovnakých úkonov v rámci úvodnej prehliadky v sume 316 608 eur a vylúčením neodôvodnenej fakturácie servisných služieb v období 2016 až 2020 spolu v sume 724 416 eur.

Pri kontrole hospodárenia s verejnými prostriedkami boli zistené aj ďalšie nedostatky, ktoré viedli k porušeniu finančnej disciplíny spolu v sume 14 312 eur. Išlo o nedostatky súvisiace s vyplácaním preddavkov v rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy, úhrady výdavkov, ktoré nesúviseli s činnosťou Múzea SNP a výdavkov, ktoré boli vyplácané na základe nezverejnenej zmluvy. Okrem toho boli zistené nedostatky aj v oblasti účtovníctva a verejného obstarávania pri zákazkách s nízkou hodnotou.

3.2 SPRÁVA MAJETKU ŠTÁTU

Múzeum SNP evidovalo k 31.12.2020 majetok v čistej hodnote 7 753 576 eur. Prevažnú časť jeho majetku tvoril neobežný majetok, a to najmä dlhodobý hmotný majetok.

V rámci dlhodobého majetku Múzeum SNP evidovalo aj výdavky súvisiace s obstarávaním majetku celkom v sume 911 953 eur. Išlo najmä o vynaložené investície (projektová dokumentácia, zámery, a pod.) do nezrealizovaných projektov, napr.: modernizácia expozície ťažkých zbraní v podzemí, projekt vybudovania kultúrneho a kreatívneho centra a ďalšie. Z týchto nezrealizovaných projektov boli v roku 2021 ako zmarené investície vyhodnotené investície do projektu kultúrneho a kreatívneho centra v sume 276 450 eur a investície na vypracovanie akustickej štúdie za účelom vybavenia kinosály v sume 5 411 eur, ktoré neboli Múzeu SNP schválené. NKÚ SR v týchto prípadoch poukazuje **na príliš vysoké výdavky Múzea SNP do finančne náročných projektov, ktorých realizácia je vzhľadom na neisté financovanie a obmedzené finančné možnosti Múzea SNP v blízkej budúcnosti skôr nereálna.** V prípade zmarenej investície do projektu vytvorenia kultúrneho a kreatívneho centra bolo zistené, že zriaďovateľ v jednom roku investície do projektu schválil a v tom istom roku aj zastavil celý projekt tým, že neschválil žiadosť Múzea SNP o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z prostriedkov fondov EÚ.

Kontrolou správy majetku štátu boli zistené nedostatky v zaradení technického zhodnotenia NKP podľa zákona o účtovníctve, vo vyradení budovy z účtovnej evidencie majetku bez právneho podkladu, na ktoré sa vyradenie odvolávalo. Ďalej boli zistené nedostatky aj pri prenechávaní zbierkových predmetov do výpožičky a prenajímaných priestorov pred účinnosťou zmlúv, nezaznamenaním údajov o užívaní majetku štátu nájomcami v registri nehnuteľného majetku štátu.

3.3 FINANČNÉ ZÁVÄZKY MÚZEA SNP

K 31.12.2019 boli záväzky Múzea SNP voči dodávateľom v sume 702 856 eur a k 31.12.2020 v sume 208 455 eur. Prevažná časť týchto záväzkov bola v lehote splatnosti, pričom najvyššie záväzky malo Múzeum SNP voči dodávateľovi servisných služieb v digitalizačnom centre, ktoré uhrádzalo v splátkach.

Bolo zistené, že Múzeum SNP neuvádzalo v poznámkach k účtovným závierkam zostaveným za rok 2019 a 2020 správne a spoľahlivé informácie o hodnote záväzkov po lehote splatnosti.

Medzi záväzky, ktoré Múzeum SNP nemalo zahrnuté v schválenom rozpočte a v priebehu roka 2019 muselo riešiť ich zabezpečenie, patrili záväzky vyplývajúce z prehratého súdneho sporu, ktorý sa ťahal od roku 2006. Predmetom sporu boli vykonané práce, zmluvná pokuta a úroky z omeškania. Na základe právoplatného rozhodnutia súdu bolo Múzeum SNP povinné uhradiť práce v sume 193 616 eur, úroky z omeškania v sume 223 662 eur a priznané trovy právneho zastúpenia v sume 57 179 tis. eur. Úhradu svojich záväzkov realizovalo z ušetrených vlastných finančných prostriedkov a z rozpočtových zdrojov kapitoly v roku 2019. **NKÚ v tejto súvislosti upozorňuje na riziko, že zo strany žalobcu bola v roku 2021 podaná na Ústavný súd SR sťažnosť voči rozhodnutiu Krajského súdu v Banskej Bystrici a uzneseniu Najvyššieho súdu SR. V prípade jej úspechu môže dôjsť k vzniku ďalších záväzkov vyplývajúcich z neuznaných sankcií zo spornej čiastky, čo môže predstavovať pre Múzeum SNP, resp. jeho budúceho zriaďovateľa významnú finančnú sumu.**

3.4 VNÚTORNÝ KONTROLNÝ SYSTÉM

Múzeum SNP malo nastavený vnútorný kontrolný systém smernicou o pravidlách a postupoch finančného riadenia a finančnej kontroly, ktorá upravovala systém finančného riadenia, zodpovednosť štatutárneho orgánu, vedúcich zamestnancov a zamestnancov Múzea SNP, ako aj základné pravidlá, ciele a spôsob vykonávania finančnej kontroly v súlade so zákonom o finančnej kontrole. Jej dôsledné dodržiavanie mohlo zamedziť nedostatkom zisteným kontrolou NKÚ SR ako aj nedostatkom zisteným inými kontrolnými orgánmi. **Vzhľadom na významnosť, závažnosť a početnosť zistených nedostatkov, zhodnotila kontrolná skupina vnútorný kontrolný systém Múzea SNP ako nedostatočný.**

4 REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU

Z kontroly v Múzeum SNP bol vypracovaný protokoly o výsledku kontroly. Voči pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení nevznieslo Múzeum SNP námietky.

5 KONTAKT

Najvyšší kontrolný úrad SR
Priemyselná 2
824 73 Bratislava
+421 2 501 14 451

Múzeum Slovenského národného povstania
Kapitulská 23
974 01 Banská Bystrica
+421 48 24 51 101